

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituții și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Pace în Gran-Chaco

În Gran-Chaco se duc tratative de pace. După lupte care amenințau să continue la infinit, cele două state beligerante, Bolivia, și Paraguai au început tratative de pace. De luptele din Gran-Chaco ne-am sesizat puțin. Pozele publicate în revistele pentru cucoane, care ne descriau grozăviile luptelor și mulțimea victimelor, ni se păreau prea îndepărtate, pentru a să înțelegem că trambitata pace nu există în realitate, pretutindeni. Două state necunoscute, Bolivia și Paraguai, a căror populație nu trece de un milion, s'au luptat ani de-a rândul, pentru un teritoriu pustiu și lipsit de valoarea reală. Trebuie ca în dosul patriotismului și orgoliului național, să se ascundă mâna rapace a negustorilor de tunuri. Și într'adevăr, aceasta a fost trista realitate. Ațâțate și înarmate de uzinele Armstrong, din Anglia și Statele Unite, Bolivia și Paraguaiul au continuat războiul, până în momentul în care bugetele și economia, complet despuiate nu mai puteau face față cheltuielilor necesare înarmărilor. În felul acesta, s'a ajuns la tratativele de pace. S'a cerut de repetate ori intervenția grabnică a Societății Națiunilor. Această s'a sesizat, dar admonestările ei nu au putut opri războiul. Liga Națiunilor nu a putut rezolva și evita conflictele mari politice, dintre state. Bolivia și Paraguai sunt state infime. Pentru prestigiul Ligii Națiunilor, conflictul trebuia neapărat reprimat. Intervențiile au rămas însă, infructuoase. Nici intervenția statelor înconjurătoare n'a putut opri un măcel, provocat de mercenarii morții. Suntem în ajutorul unui război pregătit cu abilitate și negustorii de tunuri continuă să stăpânească o lume, care trăește în foamete și șomaj. Ridicof e faptul că, după ce ambele state au ajuns la epuizare și ruină economică, se mai vorbește încă, de un succes al Ligii Națiunilor, în conflictul dela Gran-Chaco.

M. S. Marele Voevod Mihai în Zarand

Astăzi, la orele 2 d. m., Marele Voevod Mihai a sosit în Zarand, fiind însoțit de colegii de clasă și profesorii săi.

Primirea au făcut-o autoritățile civile, în frunte cu primarul comunei d. I. Bocăescu și autoritățile militare, în frunte cu d. general Nicolau. Masa s'a servit în pavilionul „Mica”.

Marele Voevod a vizitat Muzeul geologic al Soc. Mica, Șteampurile din Gura-Barza și cimitirul din Tebea etc.

Din Zarand.

— La Crișcior — sub preș. d. Pvel Lazir — s'a ținut examenul de absolvire a elevilor din cl. VII. curs primar. Au luat parte comunele: Crișcior, Zdrapți, Mihăleni, Blăjeni-Plaiu, Criș, Grosuri, Buceș, București, Șesuri și Curechiu. S'au prezentat 26 elevi și au reușit 21. 3 au căzut la scris și 2 la oral.

— Șeful postului din Brad — dl. plut. Brazdă Ion a fost transferat la postul din Tomești.

În numărul viitor va apare darea de seamă despre serbarea de Duminecă, organizată de d. Dr. I. Radu.

Cronica internă.

Partidele și modificarea Constituției

Partidele noastre politice se ocupă, în largă măsură, în ultimile lor manifestări, de apropiata modificare a Constituției. S'au lansat diferite formule, fiecare având caracterul partidelor din partea cărora au luat naștere.

În ultimul timp, se observă două tendințe care se precizează. Partidele de dreapta înțeleg schimbarea Constituției, în favoarea lor, în sensul unei modificări care să tindă la restrângerea drepturilor cetățereșii și legalizarea unui regim de mână forte. Partidele de stânga democratică și în special, acela al d-lui Iunian, se declară și ele favorabile unei modificări aduse pactului fundamental. Această schimbare însă ar trebui să legalizeze un control eficace și o pedepsire a minștrilor prevaricatori, extinzând drepturile cetățenești și libertățile democratice. În acest sens s'a pronunțat d. Gr. Iunian, în conferința dela Chișinău.

Este însă lucru cert că o modificare a Constituției este în funcție de conjunctura politică actuală. Partidele politice își dau perfect seama de acest lucru. Or, până în momentul de față, partidele de guvernământ nu și-au precizat punctul de vedere. Guvernul a desmințit svonurile, lăsând să se întrevadă totuși, că nu este exclusă modificarea.

Partidul național-țărănesc se declară și el favorabil, punând însă anumite condițiuni de ordin programatic. Fără a putea face precizări, se pare însă că în ultimul timp, atitudinea partidelor este în oarecare măsură schimbată.

Se vorbește cu insistență despre reîntregirea partidului liberal. S'ar pune deci chestiunea atitudinii pe care d. Gh. Brătianu și partidul reîntregit o vor lua. Dacă condițiunile rămân aceleași, având în vedere legea noastră electorală și ținând seama de atitudinea partidului liberal, putem presupune că dacă modificarea ar avea loc, ea ar avea sensul unei orientări de dreapta. Partidele așa zise democratice s'au sesizat de acest lucru și se pare că se pregătește un front comun pentru apărarea Constituției.

— **Tribunalul Hunedoara - secția II-a**, în ședința sa din 11 Iunie 1935, a reformat sentința adusă, de Judecătoria Baia de Criș, în procesul penal dintre fostul primar Ilieș Petru și actualul primar Tisu Petru din Tebea, sentință despre care, la timp, s'a scris în acest ziar.

În urma pledoariei avocatului Mircea Tisu, Tribunalul a redus pedeapsa lui Ilieșu Petru dela 30 zile închisoare și 2000 lei amendă la 900 lei amendă, iar pe Tisu Petru, pe care judecătoria îl achitase, i-a dat la 1000 lei amendă.

D-l Prim-Procuror s'a declarat mulțumit, iar d-l dr. Publiu Conda, apărătorul lui Tisu Petru, a declarat recurs.

„Zarandul” în lunele Iulie și August va apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Știri

— **Cea mai mare carte.** Mănăstirea Dominicanilor din Viena se poate mândri că posedă cea mai mare carte din lume. Cel puțin cea mai mare prin dimensiunile ei.

Această carte măsoară 1,20 lungime și 95 centimetri lățime. Volumul datorează din 1424. Fiecare membru al ordinului este înscris, cu numele și notițe biografice, povestindu-i -- se faptele cele mai importante din viață. Aceste notițe biografice nu au suferit întrerupere, astfel că grosimea cărții crește mereu. Bine înțeles că acest volum este una din curiozitățile mănăstirii. Călăuza nu uită niciodată de a o arăta vizitatorilor, cu o legitimă mândrie.

— **Un hoț fericit.** Hoțul de buzunare, care a fugit cu geamantanul d-lui Novak Stopitch, la Belgrad, se poate considera foarte fericit. Nu numai pentru că i-a sustras acestuia o bună parte din banii câștigați în turneul european, dar pentru că a isbutit să scape teafăr de furia păgubașului, care orprește cu dinții automobilele ce se află în plină viteză.

Cu toată talia lui modestă, d. Stopich poate ridica greutate enorme și învinge luptători cu greutate triplă. El a declarat că nu dorește decât să pună mâna pe hoț, pentru a se înțelege în modul cel mai amabil cu aceasta.

Nu am dori deloc să fim în pelea hoțului, la o eventuală întâlnire firiicită.

— **Templul non-rezisteței.** În localitate Djiapoli (India) un indian bogat a clădit, în mijlocul unei plantațiuni de crini de câteva sute de hectare, un templu din sticlă. E înalt de 40 metri și nu are nici un fel de ornamentație. O singură pânză flutură ca un steag, la intrare. E aloă și are, din loc în loc, pete roșii închegate. Steagul a fost făcut din îmbrăcămintea primului masacrat în luptele pentru independență. În interiorul templului e o estradă pe care iau loc la festivități, membri mișcării naționaliste. Cu litere de jad, pe un scaun simplu de bambu, sunt incrustate literele M. G. (Mahatma Gandhi) luptătorul și profetul renașterii naționale indiene.

— **Un muzeu cu eroi din romane**
Un vestit fabricant de păpuși de ceară, maestrul Amedeo Fassani, fiind în același timp și un cititor pasionat, s'a gândit ca să creeze, pe lângă personagiile istorice ce i se comandau de panoptipurile mondiale și personagii romanești.

Astfel, după trei ani de muncă asiduă, a terminat 25 de eroi și eroine, toți scoși dintre paginile literaturii antice, medievale și moderne. Achille și frumoasa Paris, Gargantua și Pantagruel, Andromaca și Pyrus, Doamna de Bovary, Rascolnikoff, Nana, pot fi văzuți întocmai ca Franz Iosef, Clemencea Poincaré în vitrinele de sticlă ale panoptipurilor.

Poșta Redacției

Dlui. X. Băuțar: Pentru clarificarea chestiunii — vom publica scrisoarea d-tale. Așteptăm până atunci — și abonamentul.

Dl. L. Avram — Poezia o vom publica — în numărul viitor.

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

R o i t u l

Dela albine putem învăța multe lucruri înălțătoare de suflet. Putem învăța de pildă dela ele jertfirea de sine pentru binele semenilor și a urmașilor noștri. Câți oameni sunt în stare să-și părăsească la bătrânețe casa și avutul agonisit cu grea trudă, ca să le dea zestre urmașilor lor?

Această pildă o întâlnim numai la albine, pe cari noi le ucidem fără milă și fără muștrare de cuget, ca să le luăm mierea. Într'adevăr atunci când stupul a devenit nelcăpător pentru numărul mare al locuitorilor din el, albinele bătrâne părăsesc stupul însoțite de matca lor, ca să pună temelie în altă parte unei locuințe noi. Această plecare a albinelor pîntr'un stup se chiamă roire.

Vremea roitului

În țara noastră roitul începe de pe la jumătatea lunii Mai și ține pînă pe la 20 Iunie. În părțile de munte albinele roiesc mai târziu ca cele dela câmpie. Roitul este în legătură cu desvoltarea florilor; de obicei el începe cu 5—15 zile înainte culesului celui mare.

Roitul se întîmplă între orele 10 d.m. și 3 după amiaza. Roiul ies mai ales când e vremea frumoasă și numai dacă bat razele soarelui la urdinișul stupului.

Nu se întîmplă niciodată ca albinele să roiască pe o vreme prea răcoroasă (sub 15° C). Sunt cazuri când albinele pornesc la roit, dar se întorc în stup din pricina vremii neprielnice.

Numărul și mărimea lor

Un stup poate să roiască odată sau de mai multe ori pe an. Sunt ani *bogați în roi* și ani *săraci în roi*. Mulți cred, că anii bogați în roi sunt săraci în miere, de aceea o zeamă de stupari cărturari impart anii în *ani de roi* și *ani de miere*. Această credință este în mare măsură greșită, căci se întîmplă să avem ani bogați și în miere și în roi, după cum se poate întîmpla să avem ani fără miere și fără roi. Bogația culesului și a roilor atîrnă de mersul vremii și de desvoltarea (creșterea) florilor.

Roiul cel dintîi se zice *primar*, al doilea, *secundar*. Roiul primar este totdeauna însoțit de matca cea bătrână. Roiul secundar iese de obicei la 9 zile după cel primar, dar se poate întîmpla să iasă și mai curînd sau mai târziu. S'au văzut cazuri, rare bineînțeles, când roitul secundar a ieșit deodată cu cel primar. Niciodată roitul secundar nu întîrzie mai mult de 16 zile.

Câteodată albinele unui stup sunt cuprinse de *frigurile roirii*, când roiesc de câte 4—5 ori la câte 2—3 zile. Roiul acestia sunt slabi și fără valoare.

Unii roi primari roiesc și ei odată, dacă le-a umblat vremea, dînd ceeace numim noi *șaroi*. Paroii trebuiesc dați înapoi stupului, din care au ieșit.

Se zice că stupii nu se numără, ci se cântăresc. Tot așa e și cu roi. Mai bine să avem roi puțini dar puternici, decât mulți și slabi. Mărimea roiului atîrnă de mărimea stupului și de puterea lui. Roi cântăresc între 800 gr. și 6 kgr. Roi primari sunt cei mai grei, vin apoi cei secundari. În mijlociu roi secundari n'au mai mult de 1—1.5 kgr.

Cum cunoaștem un stup care vrea să roiască

Sunt multe semne cari ne arată că albinele dintr'un stup s'au hotărît să roiască, dar nu putem ști niciodată cu siguranță ziua în care ele fac acest lucru.

Când albinele fac un fel de strîgare la gura stupului, sau când un stup mare stă în odihnă, e un semn că vrea să roiască.

După apusul soarelui să ascultăm băzăitul albinelor; la stupii cari au de gând să roiască acesta este tare și ascuțit.

Cîntecul, sau mai bine zis plînsul mătcilor este un alt semn, care ne vestește roitul. Când auzim plînsul tîu, tiuv, la început scurt, apoi lung și jalnic, putem ști de bună-seamă, că stupul roiește peste o zi sau două.

Un alt semn după care cunoaștem că albinele vor roi în curînd este că ele ies în grabă din stup și se întorc în aceeași grabă.

leşirea roilor

În ziua sortită pentru roit albinele se îndoapă cu miere, ca să le ajungă pe două sau trei zile. În schimb, cu două zile înainte matca nu mai primește nici un fel de mîncare și ea nu mai ouă.

Albinele au grija să nu lase stupul fără matcă și fac botci pentru măci, pe cari le căpăcesc și numai după aceea părăsesc stupul.

În ziua și în ceasul potrivit se face o mare învîlmășală în stup și albinele ies imbulzindu-se prin urdiniș. Ele sboară în coace și în colo prin aer câteva minute apoi se îndreaptă spre locul unde se așează. Acest loc a fost dinainte hotărît de solii trimiși în adins în acest scop. A'b'nele sunt prea prevăzătoare. Ele nu părăsesc stupul înainte de-a-și fi găsit un loc potrivit unde să se așeze.

Matca nu se grăbește să iasă din stup; ea este printre cele din urmă albine cari părăsesc stupul, deci ea sboară să le ajungă pe celelalte. Fiind bătrână și grea, din pricină că are pîntecele plin de ouă, ea nu poate sbura departe, așa că roitul primar nu se poate depărta mai mult de 60 m. de stup. Roi secundari avînd regina tînră pot sbura chiar câțiva kilometri.

Roi se așează de cele mai multe ori pe pomi, mai rar pe ziduri și rar de tot pe pămînt. Pe pomi face un fel de ciucure (ca boabele unui strugure). Din 100 roi 80 se așează mai jos de 4 m. Din acest 80 mai mult de 50 se așează sub 2 m. E lesne de înțeles de ce e bine să avem în apropierea stupinei pomi cu trunchiul plit.

Mai de mult se credea că albinele roiesc totdeauna către răsărit. Lucrul acesta nu cuprinde nici un strop de adevăr; albinele nu aleg partea încotro se duc.

Câteodată se întîmplă să iese mai multe măci deodată din stup. Acest lucru se întîmplă atunci când din cauza vremii neprielnice, albinele n'au putut ieși la vreme din stup și au apucat să iasă și alte regine din botcile lor. În cazurile acestea se poate întîmpla că se formează mai mulți roi, sau albinele se adună toate la un loc și omoară mătcile lăsînd numai una.

Prof. Martin Ioan

(Va urma)

Diabetul

(boala de zahăr)

de dr. C. Teodora

Când organismul pierde proprietatea de a folosi substanțele zaharate, hidro-carbonate, se îmbolnăvește de diabet.

În anul 1847, marele fiziologist Claude Bernard, după cercetări îndelungate, constată că ficatul este principalul organ în care se depozitează zahărul ingerat. Aci, el se transformă într'o nouă substanță în glicocen. Deasemeni, observa că și în sânge se găsește zahăr. Zahărul din urină provenind din cel dintîi. Dar adevărați descoperitori ai maladiei sunt Mering și Minkowsky. Dela anul 1899 simptomele diabetului pancreatic sunt diagnosticate. Deabia în anul 1921, se descoperă insulina, care a constituit un adevărat miracol curativ al acestei maladii.

Diabetul este condiționat de o sumă de elemente. Alimentația, felul de viață și mai ales suferințele psihice, determină ivirea maladiei. Diabetul apare cu deosebire între 40-60 ani. Și se pare că și ereditatea joacă un rol destul de important. Dealtfel maladiile nervoase, obezitatea, bolile infecțioase și guta grăbesc și predispun organismul la diabet.

Diabetul se produce în momentul în care ficatul și mușchii nu mai pot reține zahărul, pentru a-l transforma în glicocen, sau când el nu mai poate fi utilizat de organe și acid carbonic.

Nefiind oprit de ficat, zahărul va trece direct în sânge (hiperglicemie). Nemaiputînd fi consumat de organe, va trece prin rinichi, eliminîndu-se cu urina (glicozuriile).

Organismul este lipsit în felul acesta de zahăr, care îndeplinește rolul de transformator al grăsimilor. Dela această dată, grăsimile ard incomplet, dînd naștere, prin transformare, la corpuri acetone, cari parte se elimină prin urină, parte rămînînd în sânge. Uneori, corpuri acetone se elimină greu, adunîndu-se în mare cantitate în organism. Pot provoca o intoxicație gravă, coma diabetică.

Diabetul are o poftă exagerată de mîncare, sete, elimină foarte multă urină; pierde din greutate și are o oboseală frecventă. În afară de aceasta, are hiperglicemie (sporierea zahărului în sânge) și glicozurie (zahăr în urină). Diabetul dă naștere la complicații în toate organele corpului. Diagnosticul se va preciza prin analiza zahărului din sânge și analiza zahărului din urină.

Tratamentul va fi împărțit în două: un regim dietetic și insulină. Insulina este o substanță produsă de insulele lui Langerhaus (o parte din celulele pancreasului). Ea a fost descoperită de către Baring și Bert. Ea este aceea care regulează utilizarea și reținerea zahărului în organism. Se mai recomandă cura cu ape minerale. Se va căuta în tot momentul să se mărească randamentul funcțional al pancreasului. În felul acesta se mărește cantitatea de insulină necesară, iar prin aceasta, simptomele maladiei se diminuează.

În Editura „PANTHEON” Brad.
A APĂRUT

HOBIA

de A. COTRUȘ

cu ilustrații de MAC CONSTANTINESCU

Vă rugăm a achita abonamentul

O Săptămână țărănească

Câteva glasuri izolate din presa noastră au încercat să inspire guvernului, înăgurarea unei „Săptămâni țărănești“.

Și ne-a părut bine că „onoratul guvern“, care a emis teoretic ofensiva pentru propaganda agricolă, nu a luat în seamă cererile, desigur... capricioase ale canfraților noștri. La urma urmei să judecăm firesc lucrurile. Ar fi necesară o asemenea săptămână? Doamne ferește! Până la urmă, politicienii noștri cari sunt tari și isteți în abstracțiune, fraze și teorii, vor găsi ei mijlocul ca să guverneze o țară de 12 milioane țărani, ignorând atât numărul cât și calitatea strict socială a acestei pătri compacte.

Fiindcă până acum, politicienii nu au ignorat o singură valoare a acestei țărâni, aceea electorală. Incotro, celelalte valori au fost metodic trecute cu vederea de regimurile noastre de democrație. Și am ajuns astăzi, la situația unei dzagrări țărănești, care tinde să proletarizeze rânduri tot mai largi din populația satelor. Exodul celor plecați la oraș — cu desrădăcinarea implicită — sporește în fiecare an, se amplifică dela lună la lună.

Priviți, vă rog, pe străzile Bucureștilui — sau pe străzile oricărui oraș mare din România — cetele de copii, între 10 și 14 ani, rupți, desmățați și palizi de foame și lipsă totală de igienă, ce vând ziare, ciocolată, cornuri, într-o atitudine de milogeală și servilism, ce își stoarce lacrimi și își strânge inima. Firește viața grea. Inzecat de grea e la oraș. Totuși, aceste plâpânde vârstare sunt trimise de părinții lor țărani, la oraș, să câștige bani. Nu sunt dați la meserie, fiindcă ucenicul în afară de pumni și sudalmi, nu poate câștiga și bani, ca să trimeată acasă. Fiindcă tot ce câștigă acești nenorociți, afară de banii ce-i rup pe hrana insuficientă, e trimis acasă, în sat. Acasă, unde cu bani câștigați de Ion, copil de 8 ani, se hrănesc șapte guri și se mai iau dela moară o sută de kilograme de mălai pentru iarnă.

Acestea e situația, pentru o bună parte a țărâniimii noastre. Dece am ascunde-o? Dar, e firesc să ne întrebăm, dece am inaugura O „săptămână țărănească“? Fiindcă într-o săptămână n'am putea lipi nici măcar afișe de propagandă în fiecare sat. Fiindcă „Săptămânile“ noastre încep cu afișe și sfârșesc cu discursuri. Între afișe și discursuri se aprovizează teorii. După cum vedeți sub prisma acestor considerente, contrafii noștri au greșit. „Săptămâna țărănească“ nu e necesară și guvernul are perfectă dreptate.

Coalție de dreapta sau uniune națională

Schimbările scontate pentru ziua Restaurației nu au avut loc. Se pare însă, că timpul în care actualul guvern se va mai putea menține este scurt. Lipsit de popularitate și capacitate, actualul guvern își așteaptă succesorii, cari însă nu s'a precizat. Totuși pregătirile de succesiune sunt în curs. Neprecizate încă, ele dau loc la intense comentarii. Svonurile prin care presa de informațiuni și de partid au alimentat opinia publică, au desemnat proiectele de viitoare formațiuni. S'au lansat formule diferite, între care se desprind cele care ni se par mai verosimile. Se vorbea cu insistență despre proiectul unui guvern de uniune națională. Acest guvern trebuia să cuprindă formațiunile de dreapta, adică partidele d-lor Goga, Vaida, și eventual, pe acela al d-lui Cuza. Acest guvern urma să fie condus de d. Tătărescu, ale cărui afinități cu cercurile de mai sus le-a dovedit de repetate ori. Rămânea însă neclară situația d-lui Titulescu. Se știe că o schimbare la departamentul externelor ar putea atrage după sine, o modificare a politicii noastre tradiționale alături de Franța și care ne ar fi fatală. Ori, d. Titulescu a declarat că nu ar accepta colaborarea într'un guvern de dreapta. De aci tratative cu d. Mi-

halache. O eventuală colaborare a d-lui Maniu și a frontului constituțional, în această formațiune, pare imposibilă. Partidul național-țărănesc a ieșit întărit, din punctul de vedere al al popularității și, mai ales, din cel programatic. O colaborare alături de forțele reacționale echivala cu o compromitere definitivă a programului, care nu putea fi acceptată de partid. Frontul constituțional se găsește în situația identică. Se știe cu un guvern cu colaborarea drepte, ar urma ad-literam prevederile constituției. Partidul național-țărănesc anunță preluțindeni că este gata să ia succesiunea. Dacă o va căpăta-o, vom vedea.

Femeia în paragrafe

Deși s'au auzit glasuri din toate colțurile țării pentru o reglementare logică și eugenică a avortului, urechile și mintea celor cari se găsesc în posturile respective n'au înregistrat nimic. Cel puțin până acum și în situațiunea de proiect, în care se găsește codul penal viitor. Mai avem o singură speranță până la definitivarea lui. Poate că preoții, deputații și juristii cari au conlucrat la elaborarea lui, își vor da seama că intervenția autorității publice în această problemă omenească și socială, nu va stingeri cu nimic, dar absolut cu nimic, practicarea avortului de către soțiile domniilor lor.

O altă problemă care privește femeia foarte îndepărate și care deasemenea a fost trecută cu vederea în noua legiuire penală, este responsabilitatea penală în intervențiile chirurgicale estetice. Bineînțeles că înlăturarea aplicațiunii ei nu prezintă procentajul nici de o zecime, față de puzderia celeilalte nevoi arzătoare, a avortului. Dar totuși, problema se prezintă. Femeiile, în continuă goană după o înfățișare cât mai frumoasă, se supun, multe din ele, unor operațiuni cari să le îndrepteze inadvertențele estetice. Bistruiul intervine la ochi, nas, gură, carnație, sâni și uneori reușește să facă adevărate minuni. Medicina s'a adaptat azi acestor cerințe mai vii decât știința nobilă și veche a lui Esculap și numeroși medici sau profesori renumiți s'an specializat în această ramură a chirurgiei estetice. În America și Parisul rafinatei frumuseți, sunt foarte frecvenți. La noi în țară nu s'au introdus decât câțiva, pentru clasa care își poate permite — bănește — terapeutica aceasta și pentru care, preocuparea e de capetenie. Dar tocmai în acest domeniu cu riscuri, cari pot fi uneori funeste — s'au prezentat cazuri la tribunalele franceze — medicii ar trebui să poartă o justificată răspundere. Dacă faptele se produc și existență și dacă este adevărat că legile sunt o suprastructură a faptelor, atunci codul penal va trebui să privească și în această direcție.

A. M.

Cronica externă.

Schimbările de guvern în Franța

Schimbările de guvern în Franța sunt în măsură, întotdeauna, să suscite interesul opiniei publice mondiale. Franța, reprezentantul necontestat al regimului democratic, indică întregii lumi, stadiul la care poate ridica o țară, un asemenea regim.

În mai puțin de două săptămâni, au căzut în Franța două guverne. Ambele constituite de aceleași majorități. Guvernul Flandin a fost înfrânt de un parlament care înțelege să constituie un control efectiv activității cotidiene a guvernului. Proiectul deplinelor puteri a fost suficient pentru ca parlamentarii, cari până mai ieri susțineau guvernul, să dea votul împotriva acestuia. Guvernul Buisson a căzut pentru că a repetat atitudinea și revendicările guvernului Flandin. Ceeace este interesant de relevat, în atitudinea partidelor politice, este conștiința individuală și răspunderea fiecărui deputat în parte. Când se vorbește de știrbirea prerogativelor parlamentare, deputații francezi iau atitudine fără a ține seama de șefi, disci-

plină de partid, etc. Exemplul cel mai caracteristic ni l-a furnizat chiar criza actuală. Herriot, președintele partidului radical socialist, nu a fost urmat de deputații partidului, atunci când a cerut depline puteri în numele guvernului din care făcea parte. S'a încercat apoi o coaliție de stânga, sprijinită pe socialiști și comuniști. Pretențiunile acestora nu au putut fi însă acceptate. Conștiința democratică nu a permis deputaților francezi, nici măcar dizolvarea ligilor patriotice, reacționare. În ceea ce privește măsurile în legătură cu Banca Franței, nu putea fi nici măcar vorba de ele, atâta timp cât guvernul se sprijinea pe partide măcar vorba de ele, atâta timp cât guvernul se sprijinea pe partidele de stânga moderată. Ultimile telegrame ne anunță că noul guvern Laval a fost investit cu depline puteri. S'a fi fost parlamentul francez influențat de panica? Rezultatele ni le va prezenta viitorul.

Un exemplu ce trebuie urmat

Săptămâna trecută, primăria Capitalei a premiat familiile cele mai numeroase, în cadrul „Lunei Bucureștilor“. Ideia ni s'a părut minunată și mai ales, plină de învățăminte. Trăim o epocă agitată, plină de greutate materiale. În același timp, frenesia zilnică, goana accentuată după plăceri, întrece elanul vital, bucuria existenței. Idealurile sunt socotite simple banalități, iar familia — din cauze pe care ar fi prea greu să le analizăm aici — încet încet se împrăstie, nemaî având sudura sufletească de altădată. Denceia, cele 14 sau 15 familii cu peste 10 copii au constituit, pentru publicul mare, o rară curiozitate. Noi nu vom privi existența acestor familii drept rarități, ci am dori ca prolificitatea, care e specifică neamurilor tinere și neuzate, să se întindă în măsura normală, în toate păturile noastre sociale.

Și am scris articolul de față, deoarece măsura primăriei Capitalei, de a bloca banii de premiu la C. E. C., ni s'a părut extrem de fericită și exemplificatoare. Instituțiunea aceste, din primele ei începuturi, a dat o atenție aproape exclusivă, economiei școlare. A vrut să arate, se pare, d. Al. G. Donescu, primarul general al Capitalei, publicului ce căsca gura ca la bălcu cu ocazia premiei, că festivitatea aceasta ieșea din cadrul simplelor curiozități, pentru a se integra în preocupările noastre mari, naționale.

Și anume, pe lângă că ridică natalitatea la rang de cinste și la principiu de viață — așa cum a fost ridicată în Franța, Germania, Italia și Rusia — mai amintea bineînțeles pentru cei cari au urechi de auzit, că numai prin economie, cu toată criza ce bântue, se poate întreține armonic o familie, fie ea cât de numeroasă. Fiindcă noi românii suntem din fire risipitori și nu prea știm ce foloase ne poate aduce economia.

Până acum, deși bântue criza, încă nu ne-am părăsit tabieturile zilnice. De bani economisiți nu se prea aude la noi. Când cineva strânge bani e socotit sgârcit. „Strânge bani la ciorap“ — spune luma. Avem rentieri, dar rentierii noștri au bani strânși nu din economii, ci din diverse afaceri veroase. Prea puține sunt familiile cari înțeleg rostul social al economiei. Și cu toate acestea, lucrul este așa de ușor de priceput. Având o rezervă bănească, poți înfrunta liniștit viitorul, care azi e atât de nesigur. Altfel, la primul hop, al crizei, al deconfiturii, intervin depresiunile sufletești șocurile nervoase, sinuciderile, atât de frecvente azi în societatea noastră, căreia îi lipsește ponderea și axa morală de susținere.

C. E. C. și-a luat sarcina ca să suplinească, într-o oarecare măsură, această defecțiune de ordin moral, care bântue și la noi. Și mai ales, ea vrea să stimuleze dragostea pentru economii în sufletele copiilor, cari mâine vor fi temelia vie a societății românești.

Pentru că cei maturi, în ceasul al 12-lea, după ce sau izbit de toate pragurile, cum spune proverbul, au ajuns, în sfârșit! la concluzia, că tot mai bună este economia decât lipsa de prevedere.

Să mai glumim

Un mare eveniment

Zarvă mare...

Din toate părțile lume multă urmărește cu atenție niște jandarmi care fug după un individ.

Mirat de această, întreb ce s'a întâmplat; dar nimeni nu-mi poate răspunde nimica.

În cele din urmă aflu că jandarmii urmăresc un individ care ar fi furat ceva.

Au fugit după el mai bine de-o jumătate oră.

Individul cu pricina se ascunde într'un mare grup de oameni din piață, care ascultau cu atenție un discurs celebru al doborâșului primăriei, care anunța că: Duminică... „va fi un mare tratament de football“, la nu știu care arenă sportivă.

Hoțul a fost prins aici și dus cu alai la primărie.

Vestea se împăștiase în tot târgul, așa că imediat sosi șeful secției cu câțiva aghiotanți și, 'n cele din urmă, primarul cu notarul. Nu începuse încă cercetările, când sosi de-abia răsuflând și reporterul Zarandului cu carnetul și creionul, gata să ia notă despre acest mare eveniment.

În prezența tuturor autorităților și a mulțimei ce aștepta cu nerăbdare rezultatul, tânărul începu a fi căutat peste tot.

Nu găseau nimica. Toți se sufocau de enervare. Curiozitatea se citia pe fețele tuturor, mai ales reporterul Zarandului aștepta cu înfrigurare rezultatul pentru a da o frumoasă informație cititorilor săi.

În momentul enervării, publicul numeros se mai calmă puțin, fiindcă sosi perceptorul cu doi agenți pentru a vedea dacă hoțul și-a plătit impozitul, și apoi să fie dus la închisoare.

După un sfert de oră de cercetare, au găsit în sân, tocmai la spate — strâns mototol — un număr din *Zarandul* ce-l cumpărase tânărul — un bun cârturar de la periferia târgului — dela redacție și-acuma fugia într'un loc ascuns să-l citească...

G. M. Delabăsești

Minciuni gogonate

— Bunicul meu a construit Dolomiții și munții Alpi.

— Asta nu e nimic. Cunoști Marea Moartă?

— Bunicul meu a omorât-o.

E mai rău...

— Mámico, dracul e bărbat?

— Nu! E mult mai rău.

— Atunci e femeie....

Artistele

Artista de cinema: — Domnule regizor, v'am adus un certificat de-a doctor; nu pot juca...

— Regizorul: — Dece te-ai grăbit? Lucrul ăsta ți-l puteam spune și eu.

Ocupațiile

— Cu ce se ocupă tatăl tău?

— Cumpără cozi de bou și vinde păr de cal.

Om cu calm

Soția profesorului se repede înspăimântată în camera de lucru a soțului său.

— Inchipuiete-ți Baby a închis toată sticla cu cerneală,

— Bine, scrie cu creionul!

Colectele pentru săraci

— După cum ști, colectez pentru săraci.

Ce faci cu hainele vechi?

— Le aranjez pe scaun, frumos seara... și dimineața le îmbrac.

La restaurant

— Ați fost mulțumit cu biftecul?

— Da! deși era destul de mic, m'am distrat cu el jumătate de oră.

Curiozități

— Un muzeu de explozibile. La Washington, s'a înființat un muzeu bizar, care însă nu este accesibil publicului. Într-o încăpere subterană sunt păstrate toate felurile de explozibile cunoscute în chimie. S'a purtat chiar de grijă, ca în cazul unei explozii simultane a tuturor explozibilelor, lumea de afară să nu fie dăunată.

— **Pedeapsa cu moartea pentru hoții de automobile.** Pe biroul parlamentului japonez se află depus un proiect de lege, după care hoții de automobile sunt pasibili de pedeapsă cu moartea.

Proiectul de lege se bazează pe considerentul că automobilul este un mijloc primordial pentru apărarea țării, în caz de război, și că fiecare hoț de automobile, slăbește armele de apărare ale Japoniei.

Nu încapă îndoiala că Parlamentul japonez va respinge proiectul, cel puțin atâta timp cât pericolul unui război nu este iminent.

— **Nu există animale antediluviene în America de Sud.** Superstiția științifică, că ar exista încă animale preistorice în America de Sud și care a mai stăruit și până acum, a fost de curând contestată de cercetătorul brazilian, Mertola.

Mertola a străbătut timp de doi ani, pădurile virgine din Matto-Grosso, fără a da de urma dinosaurilor din povestirile indigenilor.

— **Călătorii de nuntă în magazinul „Universal“.** Magazinul Universal Wanamaker din New York a introdus un nou „articol“: călătorii de nuntă complete. O tânără pereche, care se prezintă imediat după căsătorie în acest magazin, poate cumpăra un voiaj de nuntă, gata întocmit cu durată și costul după dorință. Cheltuielile de voiaj și hotel, ca și bacșișurile, intră în prețul tip. După reîntoarcerea din voiajul nupțial, perechea are satisfacția să-și găsească un cămin, pregătit cu îngrijire, de către funcționarii casei „Wanamaker“.

— **O expoziție a mirosurilor.** La Chicago, un american original, a deschis o expoziție a mirosurilor. Cu procedee științifice și cheltuiind o sumă enormă, a reușit ca pe cale olfactivă, să dea o impresie sintetică a peisajilor naturale, mirosului din diverse fabrici, etc.

Așa, se poate mirosi aerul depe munții californieni, aerul plajei dela Miami, aerul din Alaska, aerul din gara New-York-ului, aerul dintr'un cinematograful, dintr'o uzină de clor, dintr'un bar, dintr'o uzină de produse fotografice. Specialiștii afirmă că mirosurile sunt imitate perfect.

Tribuna liberă

Pentru cele publicate mai jos redacția nu-și ia răspunderea

O punere la punct

Fiind informat că se vorbește în Brad (cu scopul de a mi se face atmosferă dezagreabilă) că aș fi evreu botezat, țin să lămuresc următoarele:

1. Străbunicul meu Nicolae Crețescu, din Comuna Crețești, jud. Gorj, a plecat împreună cu alți 2 frați la revoluția din 1821, ca Panduri Aghiotanți ai lui Tudor Vladimirescu; au scăpat fără de Greci, după care au fost bogat împroprietăriți în jud. Mehedinți, în apropierea reședinței Domnului Tudor. Documente se găsesc la vărul meu Alex. Crețescu Director în Ministerul de Justiție.

2. După mamă (născută I. Tufiş) sunt nepot de al lui Mihăiță Popescu-Lâncieru fost proprietar București str. N. Goleșcu și Aleco-Ruso No. 6. Numele de Lâncieru primit ca distincție, fiind ostași în escorta de lăncieri a Regelui Carol I.

Ce poate fi mai românesc decât numele de *Sever Dăia Răducan N. Crețescu*?

Deci deslind pe d-nii din Brad, cari perzânduși rațiunea, s'au grăbit să dea prin cafenele certificate de naționalitate: că sunt evreu etc. etc. *Sever Crețescu*

Știri din Zarand

— În ziua de 16 Iunie c., în cânturmul Răj-Blăjeni, s'a ridicat un monument eroilor cânturmului, căzuți pe câmpul de luptă, în războiul de întregire a neamului. Cu această ocazie au vorbit: parintele Candin Stanciu, despre însemnătatea acestui act frumos, scortând în relief vitejia ostașului Român; și episcopul Nicolae Răj.

Monumentul a fost ridicat de fiii acestora ce și-au dat viața — pentru patrie, pentru ca urmașii lor să ducă o viață mai frumoasă, liberă în țara sa.

Fapta blăjenarilor e frumoasă și merită a fi urmat, și de celelalte Comune. *C. S.*

SPORT.

Din deplasarea ce a făcut-o C. S. „Mica“ la Alba-Iulia, s'a înregistrat o înfrângere în contra Unirii cu un scor de 0 : 2. Partida a fost viu disputată, dată fiind această că o revanșă a matchului din Toamnă când „uniriștii“ au fost învinși cu 5 : 1.

În echipa lor au mai jucat patru din cei mai buni jucători dela Mihai Viteazul, pentru a fi siguri de victoria care nu le-a adus-o decât ghinionul înaintării noastre ale cărei „shoot-uri“ la poartă au mers în bară și pe alături.

Înfrângerii suferită, i-se recompensiază meritul de a fi produs un joc frumos, mulțumind pe deplin publicul spectator.

Pe arena din Gurabarza, C. S. „Mica“ — rezerve — a învins pe Iuventus din Brad cu frumosul scor de 4 : 1. Înregistrăm cu satisfacție această a doua victorie asupra altei echipe de categoria întâi (prima victorie au raportat-o la Abrud contra „Moți“-lor), și avem convingerea că în curând vor eși elemente bune, ce vor rivaliza cu unii titulari dela echipa primă. Înainte băeți!

BALCANIADA.

JUGOSLAVIA — ROMÂNIA 2 : 0

S'a jucat pe un teren complet desfundat, pentru care motiv, încă dela începutul jocului, România a făcut contestație. Arbitrul a declarat impracticabilă arena, a fost însă silit pentru joc de publicul și comitetul bulgar. — Din cauza întunericii, jocul nu s'a putut termina, rămânând încă 12 minute cari se joacă Vineri 21 crt.

BULGARIA — ROMÂNIA 4 : 0

România pierde și al doilea match din competiția balcaniadei din cauza unei înaintări ineficace.

— **DUMINICĂ 23 Iunie** pe arena din Gurabarza „Mica“ va juca cu merituoasă echipă din divizia națională B. „Sticla“, din Diciosânmartin, campioana districtului Tg.-Mureș.

— **Asupra Basarabiei de Sud** bantue o secită cumplită. Rapoartele primite de ministerul de Agricultură arată că orzul și ovășul sunt considerate distruse.

Vitele nu au ce mânca, și din această cauză a scăzut mult din preț.

— **M. S. Marele Voievod Mihai** — în timpul cât a vizitat partea de miazăzi a jud. nostru, s'a interesat și de soarta muncitorilor dela Petroșeni.

Celor săraci le-a dat ajutoare ce se ridică la suma de 500 mii lei. Tot în numele M. S. Regelui a dat 100 mii lei d. Daicovici pentru continuarea lucrărilor dela Sarmisegetuza. M. S. a mai dat 15 mii lei copiilor din Hațeg.

Sfaturi practice

Impotriva muștelor la vite

Se recomandă ca leac bun pentru a scuti vitele de supărările ce le pricinuesc muștele vara pe călduri, următoarele rețete: Fierbam frunze de nuc cu oțet, și cu zeama asta, firește caldică, ungem vite pe părțile unde mai ales se așează muștele și o supără. Sau:

Luăm o parte acid de carbol (din farmacie) și 8 părți ulei de mac și le mestecăm bine. Cu aceasta ungem vite pe locurile unde o supără mai rău muștele, și ea va avea pace de ele. Ungerea ori cu una ori cu alta din aceste leacuri, e bine să se facă în fiecare dimineață, sau cel puțin la 2 — 3 zile odată. (Aib.)

Stărpirea purecilor de pe trandafiri

Ca să apărăm trandafirii de pureci verzi, ungem rămurelele tinere cu drojdie proaspătă de cafea.

Adevăratul

VICHİ ROMÂNESC

MATILD

Domnitorul tuturor Borvizelor

A SOSIT!

A SOSIT!

Apă minerală din VÂLCELE

ELÖPATAKI
ISVORUL ELISABETA

Depozitar SIGISMUND KUGEL BRAD